

คู่มือ
แรงงานนอกระบบ
ปลอดภัยใส่ใจสุขภาพ
(กลุ่มอาชีพเกษตรกร)

“แรงงานนอกระบบปลอดภัยใส่ใจสุขภาพ” (กลุ่มอาชีพเกษตรกร)

ที่ปรึกษา

นายแพทย์ปรีชา เปรมปรี

ผู้อำนวยการสำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

นางสาวเพ็ญศรี อนันตกุลนธิ์

รักษาการนักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ

รวบรวมและเรียบเรียง

นายธวัชชัย

รักษานนท์

นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

นางศิริภาพร

ภูโยฤทธิ์

นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

นางสาวพิชากานต์

วาริขจรเกียรติ

นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

จัดและเผยแพร่โดย

กลุ่มสื่อสารสาธารณะและพัฒนาเครือข่าย สำนักโรคจากการประกอบอาชีพ
และสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

โทร. 0-2590-4514

โทรสาร. 0-2590-4388

E-mail. media.envocc@gmail.com

พิมพ์ที่ :

พิมพ์ครั้งที่ 1 : มกราคม 2559

จำนวน :

คำนำ

เกษตรกร เป็นกลุ่มอาชีพสำคัญของประเทศที่มีสัดส่วนสูงที่สุด เป็นรากฐานเศรษฐกิจของชาติ โดยการทำงานของเกษตรกรนั้นต้องพบกับความเสี่ยงหรืออันตรายต่อสุขภาพหลายประการ จนทำให้เกิดการเจ็บป่วยทั้งอาการเฉียบพลัน และโรคเรื้อรัง เช่น มีอาการจากพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืช อาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ อุบัติเหตุ การบาดเจ็บจากการทำงาน เป็นต้น สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรคจึงได้จัดทำคู่มือการดูแลสุขภาพสำหรับเกษตรกร (กลุ่มเพาะปลูกพืช) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรได้ได้รับความรู้ในการดูแลสุขภาพในการทำงานของตนเอง ได้อย่างปลอดภัยจากความเสี่ยงหรืออันตรายในการทำงาน

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นส่วนสนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้อง เกิดความรู้และสามารถใช้แนวทางตามคู่มือไปปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องและมีความปลอดภัยในการทำงานต่อไป

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

มกราคม 2559

สารบัญ

1. ความเสี่ยงและอันตรายจากการทำงานของเกษตรกร.....	5
2. มารูจักสารเคมีกำจัดศัตรูพืชกันเถอะ.....	13
3. เกษตรกรได้รับอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้อย่างไร	17
4. การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัย.....	20
5. อุปกรณ์ป้องกันที่จำเป็นสำหรับป้องกันอันตราย จากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช.....	24
6. แบบประเมินตนเองสำหรับเกษตรกร.....	26
- แบบประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีด้วยตัวเอง สำหรับเกษตรกร	
- แบบประเมินความเสี่ยงอันตรายจากสภาพ และลักษณะงาน	
- แบบสำรวจสุขภาพตนเอง	

1

ความเสี่ยงและอันตราย จากการทำงานของเกษตรกร

เกษตรกร เป็นแรงงานที่มีสัดส่วนสูงที่สุดของประเทศ และถือเป็นแรงงานที่สำคัญของประเทศที่ผลิตอาหารให้คนทั้งในประเทศและต่างประเทศ การทำงานของเกษตรกรนั้นต้องพบกับความเสี่ยงหรืออันตรายต่อสุขภาพหลายประการ หากจัดหมวดหมู่ของความเสี่ยงและอันตรายจากการทำงานของเกษตรกร ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านกายภาพ

ความเสี่ยงด้านกายภาพ ได้แก่ เสียงดัง ความสั่นสะเทือน ความร้อน ความเย็น แสงสว่างการทำงานในภาคเกษตร มีโอกาสได้รับสิ่งคุกคามทางกายภาพ เช่น การทำงานในที่ที่มีอากาศร้อน ทำให้เกิดการสูญเสียเหงื่อออกมากเกินไป อ่อนเพลีย หหมดสติเป็นลมแดด และอาจเสียชีวิตได้ เป็นต้น

2. ด้านเคมี

การใช้สารเคมีโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อาการที่เกิดขึ้นแตกต่างกัน ตั้งแต่อาการเล็กน้อยจนรุนแรงถึงแก่ชีวิต ขึ้นอยู่กับชนิด ปริมาณ และทางเข้าสู่ร่างกายของสารเคมี

3. ด้านชีวภาพ

การทำงานในภาคเกษตรมีโอกาสดำเนินการได้รับอันตรายจาก ปัจจัยทางชีวภาพ และมีความเสี่ยงสูงต่อโรคติดต่อจากสัตว์สู่คน ยกตัวอย่าง เช่น โรคฉี่หนูหรือ เลปโตสไปโรซิส ไข้หวัดนก โรคแอนแทรกซ์ รวมถึงการบาดเจ็บจากการถูกสัตว์ร้ายกัด ูกหรือสัตว์มีพิษ กัดต่อย เป็นต้น

4. ด้านกายศาสตร์

หรือท่าทางและสภาพการทำงานที่ไม่เหมาะสม เช่น การยกของหนัก ไม่ถูกวิธี การใช้ท่าทางเดียวซ้ำๆ การบิดเอี้ยวตัว การเพ่งสายตาเป็นเวลานานๆ เป็นต้น อาจทำให้เกิดอาการปวดหลัง ปวดกล้ามเนื้อ และอาการบาดเจ็บของกล้ามเนื้อและข้อ ซึ่งเป็นปัญหาสุขภาพที่มักเกิดขึ้นในเกษตรกรบ่อยครั้ง

5. ด้านจิตวิทยาสังคม

ได้แก่ ความเครียดจากการประกอบอาชีพ ซึ่งมักเกิดจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม เช่น จาการาคาผลผลิตตกต่ำ ไม่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวังไว้ จนเป็นหนี้ทั้งในและนอกระบบ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุทำให้เกิดอาการซึมเศร้า หรือพยายามฆ่าตัวตาย หรือส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย เช่น อาจป่วยเป็น โรคกระเพาะ โรคความดันโลหิตสูง เป็นต้น

6. ด้านอุบัติเหตุจากการทำงาน

ซึ่งเกิดจากสภาพของสถานที่ทำงานที่ไม่ปลอดภัย หรือเกิดจากพฤติกรรมการทำงานของตัวเกษตรกรเอง ซึ่งมีโอกาสทำให้เกิดการบาดเจ็บ เช่น พลิกซ้ำ เป็นแผล หรือถึงขั้นสูญเสียอวัยวะ เกิดความพิการหรือเสียชีวิต อุบัติเหตุจากการทำงานของเกษตรกรอาจเกิดจากการใช้เครื่องจักร ถูกบาดเจ็บจากของมีคม ถูกของหล่นทับ ตกจากต้นไม้ ฯลฯ

ความเสี่ยงและอันตรายจากการทำงาน ของเกษตรกรที่สำคัญ

1. สารเคมีทางการเกษตร

สารเคมีทางการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ซึ่งมีทั้งสารที่ใช้สำหรับฆ่าแมลง ฆ่าหญ้า กำจัดเชื้อรา โรคพืช รวมถึงสารฆ่าหนูและสัตว์กัดแทะต่างๆ สารเหล่านี้มีประโยชน์ในการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายต่อพืชที่เกษตรกรปลูก ทำให้เพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้ แต่สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมีผลกระทบต่อสุขภาพต่อเกษตรกร ทำให้เกิดอาการหรือการเจ็บป่วย ทั้งที่เกิดขึ้นโดยทันที เช่น ผื่นคัน ผื่นแดง ปวดศีรษะ มึนงง แสบตา น้ำตาไหล อ่อนเพลีย คลื่นไส้อาเจียน บางรายอาจมีอาการหมดสติ หรือรุนแรงถึงขั้น เสียชีวิต เป็นต้น การเจ็บป่วยจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในระยะยาว เช่น อัมพาต เกิดโรคมะเร็ง เป็นต้น

ความเสี่ยงและอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญเนื่องจากปัจจุบันเกษตรกรนิยมใช้สารเคมีอย่างแพร่หลาย เกษตรกรควรเรียนรู้ สารเคมีกำจัดศัตรูพืช รวมถึงอันตรายจากสารเคมีและวิธีการดูแลตัวเองให้ปลอดภัยจากสารเคมี ซึ่งรายละเอียดจะกล่าวในบทต่อไป

2. การบาดเจ็บกล้ามเนื้อและข้อ

การบาดเจ็บกล้ามเนื้อเกิดจากการใช้งานกล้ามเนื้อมากเกินไป เช่น ออกแรงยกลาก เข็น ของที่มีน้ำหนักมากๆ หรือทำงานอยู่ในท่าซ้ำๆ ตลอดทั้งวัน ทำให้กล้ามเนื้อเกิดการอักเสบ ปวด บวม การเคลื่อนไหวผิดปกติ

• วิธีการป้องกัน

1. ไม่ควรออกแรงยกพลัก เข็น ลาก ทุบ เกินกำลัง ถ้าเป็นสิ่งที่ต้องมีน้ำหนักมากต้องใช้เครื่องมือ หรือคนอื่นช่วย
2. ยกของด้วยท่าทางที่ถูกต้อง ย่อตัวลง ให้สิ่งของนั้นแนบชิดลำตัว ใช้กำลังของขาต้นตัวขึ้น ไม่ก้มอหลังขณะยกของ
3. ทำกายบริหารในท่าต่างๆ เพื่อให้ร่างกายเกิดความยืดหยุ่น ลดความเมื่อยล้าได้
4. ควรเปลี่ยนอิริยาบถเมื่อต้องทำงานท่าหนึ่งท่าใดนานๆ เช่น ยืนนานๆ ก็นั่งพัก นั่งยองๆ นานๆ ก็ลุกยืนเดินไปมาบ้าง เป็นต้น

3. โรคติดเชื้อ สัตว์/แมลงมีพิษ

การทำการเพาะปลูกนอกจากท่านจะเสี่ยงต่อสัตว์มีพิษ เช่น งู ตะขาบ แมงป่อง ต่อ แตน แล้วบางครั้งหากท่านต้องทำงานในที่ที่มีน้ำขัง ท่านอาจต้องเสี่ยงต่อโรคฉี่หนู ซึ่งทำให้เกิดอาการไข้ หนาวสั่น ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย ปวดกล้ามเนื้อโดยเฉพาะบริเวณน่อง ตาเหลือง ตัวเหลือง หากมีอาการดังกล่าวต้องรีบพบแพทย์เพื่อรับการรักษาทันที

นอกจากนี้การเกิดบาดแผลขณะทำงาน เช่น ถูกตะปูตำ กิ่งไม้แหลมคม ทิ่มตำ ฯลฯ ทำให้เกิดบาดแผลสกปรกก็เป็นสาเหตุทำให้เกิดโรคบาดทะยักได้ โดยจะมีอาการเสียที่บาดแผล ปวดศีรษะ กล้ามเนื้อกระตุก อ้าปากไม่ได้ อาการกระตุกจะมากขึ้นถ้ามีเสียงดัง หรือแสงสว่างมากระตุ้น และอาจเสียชีวิตได้

• วิธีการป้องกัน

1. สวมรองเท้าอย่างหุ้มส้น เพื่อป้องกันของแหลมคม เช่น เศษแก้ว กิ่งไม้แข็งๆ ทิ่มตำ จนเกิดบาดแผลและป้องกันสัตว์ เช่น งู หรือสัตว์มีพิษอื่นๆ กัด
2. เมื่อเกิดบาดแผล ต้องล้างแผลทำความสะอาด โดยเฉพาะแผลจากของแหลมทิ่มตำ และควรได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยักทันที
3. หากที่บาดแผลที่เท้า ไม่ควรเดิน หรือย่ำน้ำเท้าเปล่า หากจำเป็น ควรสวมรองเท้าให้มิดชิด

4. ความร้อน

อันตรายจากความร้อนอาจทำให้เกิดอาการหน้ามืด คลื่นไส้ เวียนศีรษะ ปวดศีรษะ เป็นตะคริว เป็นลม หรืออาจเกิดอาการผิดปกติที่ผิวหนัง เช่น ผื่น ตุ่มแดงๆ เกิดอาการเหนื่อยล้า และแสงแดดอาจเป็นสาเหตุของต่อกระจกมะเร็งที่ผิวหนังได้ หากทำงานกลางแจ้งเป็นเวลานานๆ

• วิธีการป้องกัน

1. การสวมเสื้อแขนยาว กางเกงขายาว เพื่อป้องกันอันตรายจากรังสีอัลตราไวโอเลต ซึ่งเป็นสาเหตุของมะเร็งผิวหนัง

2. การสวมหมวกปีกกว้างป้องกันแสงจะส่องเข้าดวงตาโดยตรง ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคต้อกระจก เพื่อป้องกันสาเหตุของต้อกระจก

3. ดื่มน้ำให้เพียงพอ และจัดเตรียมน้ำดื่มให้เพียงพอตลอดระยะเวลาทำงาน

4. เมื่อเกิดอาการผิดปกติ เช่น หน้ามืด เวียนศีรษะ ฯลฯ ควรพักในที่ร่มทันที

5. เสียงดังและความสั่นสะเทือน

การทำงานกับเครื่องมือ เครื่องจักรกลที่มีเสียงดังนานๆ อาจทำให้เกิดอันตรายต่อระบบการได้ยินทำให้เกิดอาการสูญเสียการได้ยินแบบชั่วคราว ซึ่งอาการจะกลับเป็นปกติได้แต่หากทำงานในที่ที่มีเสียงดังเป็นเวลานานโดยไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกัน จะทำให้เกิดการสูญเสียการได้ยินแบบถาวรซึ่งไม่สามารถรักษาได้

การทำงานกับเครื่องจักรที่มีความสั่นสะเทือนนานๆ เช่น ขัปรถยนต์ รถแทรกเตอร์ จะทำให้ร่างกายเกิดอาการเมื่อยล้า เช่น แขน ขา หรือเกิดอาการปวดเหมือนมีเข็มแทงในกล้ามเนื้อ เกิดการอักเสบของกระดูก เส้นเอ็น และข้อต่อต่างๆ

• วิธีการป้องกัน

1. หลีกเลี่ยงการทำงานกับเครื่องจักรกล อุปกรณ์เครื่องมือที่มีเสียงดัง หรือมีความสั่นสะเทือนเป็นเวลานานๆ
2. หากจำเป็นต้องสวมใส่อุปกรณ์ป้องกัน เช่น ที่อุดหู
3. ลดระยะเวลาการทำงานกับเครื่องจักรกล อุปกรณ์เครื่องมือที่มีเสียงดังหรือมีความสั่นสะเทือน

6. อุบัติเหตุ

เนื่องจากการทำงานเพาะปลูกต้องใช้ของมีคมต่างๆ ในการทำงาน เช่น การดายหญ้าเพื่อกำจัดวัชพืช การเก็บเกี่ยวผลผลิต การตัด การสับ เป็นต้น นอกจากของมีคมแล้วเกษตรกรที่ต้องทำงานในที่สูง เพื่อบีบเกี่ยวผลผลิตต่างๆ จากปัจจัยเหล่านี้ เกษตรกรจึงมีความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานได้

• วิธีการป้องกัน

1. ใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับชนิดของงาน
2. หมั่นศึกษาวิธีการใช้เครื่องมือที่ถูกต้อง
3. ตรวจสอบเครื่องมืออุปกรณ์ เครื่องจักรที่ชำรุด และซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้
4. จัดวางสิ่งของต่างๆ ให้เป็นระเบียบไม่เกะกะกีดขวางจนเกิดอันตราย
5. สวมอุปกรณ์ ป้องกันอันตรายที่เหมาะสม เช่น ถุงมือ
6. เพิ่มความระมัดระวังเมื่อต้องทำงานในที่สูง

มารู้จักสารเคมีกำจัดศัตรูพืชกันเถอะ

ปัจจุบันเกษตรกรมีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชกันมากขึ้นเพราะต้องการให้ผลผลิตของตนที่เพาะปลูกไว้ปราศจากโรคและแมลงมาทำลาย จนก่อให้เกิดความเสียหาย สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่เลือกใช้บางครั้งก็ไม่ตรงกับศัตรูพืชที่มารบกวน หรือใช้ผสมรวมกันหลากหลายชนิด และที่สำคัญสารแต่ละชนิดที่ใช้มีความเป็นพิษร้ายแรงสูงอาจทำให้เกษตรกรได้รับอันตราย เกิดอาการและความเจ็บป่วยต่างๆ ตามไปด้วย ผู้บริโภคที่ซื้อผลผลิตของเกษตรกรมารับประทานก็อาจจะได้รับอันตรายตามไปด้วย

นอกจากนี้การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมากเกินไปจนความจำเป็น หรือไม่รู้จักวิธีการกำจัดหรือทำลายอย่างถูกต้อง สารเคมีกำจัดศัตรูพืชนั้นก็มีอาจสะสมลงบนพื้นดิน แม่น้ำลำคลอง ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนและบริเวณใกล้เคียงได้ ดังนั้น เกษตรกรควรที่จะทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ตั้งแต่การเลือกซื้อ การผสม การฉีดพ่น และการกำจัดหรือทำลายอย่างถูกต้อง

สารเคมีกำจัดศัตรูพืชคืออะไร?

สารเคมีกำจัดศัตรูพืช หมายถึง สาร หรือส่วนประกอบของสารที่ได้จากการสังเคราะห์ขึ้น หรืออาจสกัดจากธรรมชาติออกมาในรูปของสารเคมี มีประสิทธิภาพในการป้องกัน ควบคุม และทำลายศัตรูพืช (แมลงและวัชพืช) ศัตรูพืชสัตว์ (เชื้อโรค แมลง และสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค เช่น หนู แมลงสาบ เป็นต้น)

สารเคมีกำจัดศัตรูพืชสามารถแยกออกได้หลายประเภท ดังนี้

1. สารกำจัดแมลง

ได้แก่ สารที่ใช้ป้องกัน กำจัด หรือขับไล่ศัตรูพืชและสัตว์ เช่น สารในกลุ่มออร์กาโนคลอรีน ออร์กาโนฟอสเฟต คาร์บาเมทไพรีทรอยด์ ฯลฯ

2. สารกำจัดวัชพืช

ได้แก่ สารที่ใช้ทำลายวัชพืช ที่แย่งน้ำแย่งอาหาร และแสงสว่างจากพืชเพาะปลูก สารกลุ่มนี้ใช้กันแพร่หลายได้แก่ พาราควอต ฯลฯ

3. สารกำจัดเชื้อรา

ได้แก่ สารที่ใช้ป้องกันและฆ่าเชื้อรา เช่น แคปแทน ฯลฯ

4. สารกำจัดหนู หรือสัตว์กัดแทะอื่น ๆ

เช่น ซิงค์ฟอสไฟด์ วอร์ฟาริน ฯลฯ

สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่เกษตรกรนิยมใช้ในปัจจุบัน มีอยู่มากมายหลายชนิด หลากหลายชื่อการค้า บางครั้งเกษตรกรใช้สารเคมีผสมรวม ๆ กัน เพราะมีความเชื่อว่าจะได้ผลดี แต่บางครั้งก็ไม่ทราบว่าเป็นชนิดเดียวกันและยังเป็นชนิดที่มีความเป็นพิษสูง เกษตรกรจึงมีโอกาสเสี่ยงที่จะได้รับอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชมากยิ่งขึ้น ดังนั้นเกษตรกรจึงต้องรู้ว่าสารเคมีกำจัด

ศัตรูพืชที่ตนใช้นั้นมีความเป็นพิษอยู่ในระดับใดโดยตรวจสอบได้จากชื่อ
สามัญที่ฉลากติดภาชนะที่บรรจุสารเคมีกำจัดศัตรูพืชนั้นๆ แล้วนำไปสอบถาม
หรือขอข้อมูลจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานื่อนามัย ระดับความเป็น
พิษสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

ระดับหนึ่ง เอ หมายถึง สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีความเป็นพิษ
ร้ายแรงยิ่ง

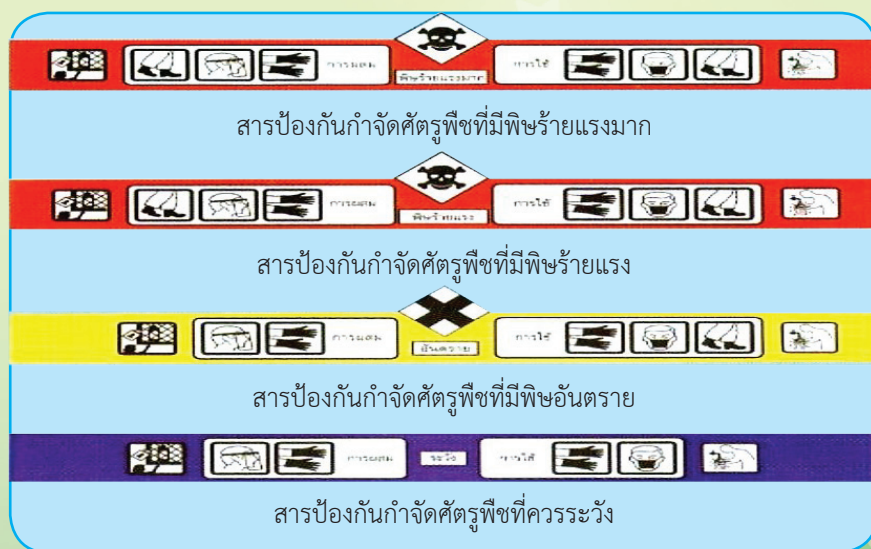
ระดับหนึ่ง บี หมายถึง สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีความเป็นพิษร้ายแรง

ระดับสอง หมายถึง สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีความเป็นพิษปานกลาง

ระดับสาม หมายถึง สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีความเป็นพิษเล็กน้อย

ระดับสี่ หมายถึง สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีความเป็นพิษเล็กน้อยมาก

ตัวอย่างแถบสี เครื่องหมาย และข้อความบนฉลากวัตถุอันตราย ชนิดผสมน้ำหรือสารทำละลายก่อนฉีดพ่น

นอกจากนี้เราสามารถดูระดับความเป็นพิษของสารเคมีได้จากสีของฉลากภาชนะบรรจุ ได้แก่ ฉลากสีแดงแสดงถึงความเป็นพิษร้ายแรงยิ่งหรือร้ายแรง ฉลากสีเหลืองแสดงถึงความเป็นพิษปานกลาง ฉลากสีน้ำเงินแสดงถึงความเป็นพิษเล็กน้อย อย่างไรก็ตามเมื่อเกษตรกรทราบว่สารเคมีที่ใช้มีความเป็นพิษอยู่ในระดับไหน ทำให้สามารถเลือกใช้สารเคมีชนิดอื่นที่มีคุณสมบัติในการทำลายศัตรูพืชเหมือนกัน แต่มีความเป็นพิษต่ำกว่าเพื่อความปลอดภัยของเกษตรกรเอง นอกจากการดูระดับความเป็นพิษแล้ว เกษตรกรควรใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ตรงกับศัตรูพืชที่พบ หรืออาจเลือกใช้สารชีวภาพในการทำศัตรูพืช แทนการปลูกพืชหมุนเวียน การใช้แมลง เช่น ตัวห้ำ ตัวเบียน กำจัดศัตรูพืชแทนการใช้สารเคมี

เกษตรกรสามารถศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้จากฉลาก ตีตราภาชนะบรรจุ ซึ่งจะมีข้อมูลเกี่ยวกับระดับความเป็นพิษอาการภายหลังการได้รับสารเคมี การปฐมพยาบาลเบื้องต้น วิธีการป้องกันอันตราย อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ต้องใช้ วิธีการและขั้นตอนต่างๆ เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น กรณีสารเคมีหกรดเปรอะเปื้อน หรือเกิดไฟไหม้ เป็นต้น

เรื่องสำคัญ ๆ...น่ารู้

1. เราต้องรักษาฉลากที่ติดกับภาชนะบรรจุสารเคมีกำจัดศัตรูพืชให้อยู่ในสภาพเดิม มองเห็นได้ง่าย สามารถหยิบอ่านได้ทันที
2. อ่านฉลาก วิธีการใช้อย่างละเอียดถี่ถ้วน รอบคอบ
3. ปฏิบัติตามคำแนะนำที่ระบุไว้ในฉลากอย่างเคร่งครัดเพื่อความปลอดภัยของสุขภาพที่ดีของตัวเอง
4. เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น ขณะเกษตรกรฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชแล้วหมดสติ ข้อมูลในฉลากอาจช่วยให้แพทย์รักษาท่านหรือญาติพี่น้องได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

3

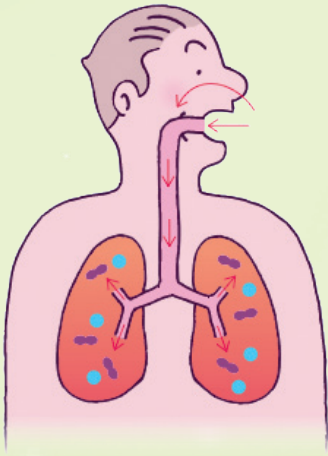
เกษตรกรได้รับอันตรายจาก สารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้อย่างไรบ้าง

เกษตรกรอาจได้รับอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเข้าสู่ร่างกาย
ได้ 3 ทาง คือ

1. ทางปาก

การได้รับสารเคมีเข้าทางปากอาจเกิดขึ้นจากการทำงานที่ไม่
ปลอดภัย เช่น การดูดหรือเป่าหัวฉีดพ่น การดื่มหรือรับประทานอาหารที่
ปนเปื้อนสารเคมีโดยไม่ตั้งใจ ฯลฯ สารเคมีจะเข้าสู่ระบบทางเดินอาหารไปสู่

กระเพาะอาหาร ถ้ามีกากอาหารอยู่พิษอาจลดลงและขับออกจากร่างกายได้ โดยการขับถ่ายทางอุจจาระ หรือปัสสาวะ แต่ถ้ามีการดูดซึมเข้าสู่ระบบโลหิต จะเกิดอันตรายขึ้น ซึ่งอันตรายจะขึ้นกับปริมาณของสารที่ได้รับ รวมถึงอาจมีการสะสมในเนื้อเยื่อ ไขมันของตับ ไตหรือสมองได้ อย่างไรก็ตามหาก เกษตรกรปฏิบัติตามวิธีใช้อย่างแท้จริง โอกาสที่สารเคมีจะเข้าทางปากเกิด ได้น้อยมาก

2. ทางหายใจ

สารเคมีที่เข้าสู่ร่างกายทางการหายใจนั้น อาจอยู่ในรูปฝุ่นผง หรือละอองของสารละลาย (สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ผสมกับน้ำหรือยา อื่นๆ)

ฝุ่นที่มีขนาดเล็กเข้าสู่ทางเดินหายใจ ได้มากกว่าฝุ่นที่มีขนาดใหญ่ เกษตรกรควร สวมหน้ากากที่สามารถป้องกันสารเคมีหาก ทำงานในบริเวณที่มีการฉีดพ่นสารเคมีกำจัด

ศัตรูพืชเพื่อป้องกันอันตรายจากการได้รับทางการ หายใจ

3. ทางผิวหนัง

เป็นการที่สารเคมีเข้าสู่ร่างกายได้มากที่สุด โดยสารเคมีจะซึมผ่านเข้าทางผิวหนังโดยการ สัมผัสสารเคมีในขณะที่ผสม ขณะฉีดพ่นหรือ ขณะล้างอุปกรณ์ ละอองสารเคมีเหล่านี้จะสัมผัส ผิวหนังและซึมเข้าสู่ร่างกาย โดยเฉพาะสารเคมีในกลุ่มที่สามารถละลาย ไขมันได้ดีมักซึมผ่านได้ง่าย

เหตุการณ์ต่างๆที่เกษตรกรอาจได้รับอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช สามารถเกิดขึ้นได้ดังต่อไปนี้

1. ในขณะที่เตรียมผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช
2. ในขณะที่กำลังฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช
3. ในขณะที่ซื้อจากร้านขายแล้วมาจัดเก็บไว้ที่บ้าน
4. ในขณะที่ตรวจเช็คอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้กับสารเคมีกำจัดศัตรูพืช
5. ในขณะที่เข้าไปในแปลงเพาะปลูกภายหลังจากการฉีดพ่น
6. ในขณะที่กำลังทำความสะอาดสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่หกเปรอะเปื้อน
7. ในขณะที่นำภาชนะบรรจุสารเคมีไปทำลายทิ้ง

มิใช่แต่เพียงเกษตรกร เองเท่านั้นที่อาจได้รับอันตราย คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน และผู้อยู่ใกล้เคียงก็อาจได้รับอันตรายตามไปด้วย

เรื่องสำคัญ ๆ...น่ารู้

1. เกษตรกรมีโอกาสดำเนินการเมื่ออยู่ตลอดเวลาจากกระบวนการต่าง ๆ ในการใช้สารเคมีตั้งแต่การเตรียม การฉีดพ่น การจัดเก็บ และการทำลาย วิธีการป้องกันที่ดีที่สุด คือ การหลีกเลี่ยงการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืชโดยตรง
2. การได้รับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเกิดขึ้นได้เสมอแม้ว่าจะเลือกใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีระดับความเป็นพิษน้อยก็ตาม
3. ควรหาวิธีป้องกัน หากพบว่ากำลังสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืชโดยตรง
4. การฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชบ่อยๆ และใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชรวมๆกันหลายชนิด จพเป็นการเพิ่มอันตรายจากการได้รับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชมากยิ่งขึ้น

4

การฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

วิธีปฏิบัติตนในการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

การปฏิบัติตนก่อนการฉีดพ่น ควรปฏิบัติดังนี้

1. ก่อนที่จะใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ควรอ่านฉลากที่ติดมากับภาชนะบรรจุสารเคมีนั้นให้เข้าใจ เกี่ยวกับวิธีใช้ ขนาด ปริมาณ วิธีการป้องกันอันตราย และวิธีแก้พิษ เป็นต้น
2. ผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ให้ถูกต้องตามอัตราส่วนที่ระบุในฉลาก สารเคมีกำจัดศัตรูพืชหลายๆ ชนิดสามารถผสมใช้ร่วมกันได้ แต่ต้องแน่ใจว่า

ผสมอย่างถูกต้องได้สัดส่วนอย่างเหมาะสม และต้องเตรียมน้ำสะอาดไว้
เพียงพอสำหรับการชำระล้างร่างกาย ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินขึ้น เช่น สารเคมี
กระเด็นเข้าตา หรือหกเปื้อนเสื้อผ้า เป็นต้น

3. ขณะทำการผสมสาร ควรกันบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องให้พ้นจาก
บริเวณนั้น

4. ขณะผสมสาร ไม่ควรใช้มือเปล่ากวน ควรใช้ไม้หรือวัสดุอื่นแทน และ
ควรสวมถุงมือทุกครั้งในขณะตวง หรือรินสาร

5. สวมเสื้อผ้า อุปกรณ์ ป้องกันในขณะทำการผสมสารเคมี เช่น ถุงมือ
เสื้อแขนยาว กางเกงขายาว ฯลฯ

6. สารเคมีกำจัดศัตรูพืชทุกชนิดควรบรรจุในภาชนะที่บรรจุมาแต่เดิม
ถ้าจะถ่ายใส่ภาชนะใหม่ ต้องปิดป้ายบอกชัดเจนว่าเป็นสารเคมีอะไร เพื่อ
ป้องกันการหยิบผิด และภาชนะใหม่ที่บรรจุต้องแน่ใจว่าปิดฝาสนิทไม่มีการ
รั่วซึมออกนอกภาชนะภายนอก

7. ห้ามกินอาหาร น้ำ หรือสูบบุหรี่ในขณะทำการผสมสารเคมี

8. หลีกเลี้ยงและระมัดระวังมิให้สารเคมีหกเลอะเทอะ ถ้าเกิดเหตุการณ์
ดังกล่าวให้รีบล้างด้วยสบู่และน้ำมากๆ ทันที

9. สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ผสมให้พอดีหมดในครั้งเดียวแล้วหาก
ใช้ไม่หมด ควรจัดเก็บให้มิดชิดห่างไกลจากมือเด็ก สัตว์เลี้ยง และไม่ปนเปื้อน
แหล่งน้ำหรืออาหาร

10. ตรวจเช็คอุปกรณ์การฉีดพ่นให้อยู่ในสภาพดี ไม่ชำรุด ก่อนที่จะนำไปฉีดพ่น

การปฏิบัติขณะทำการฉีดพ่น ควรปฏิบัติ ดังนี้

1. สวมเสื้อผ้ามิดชิด เช่น การเกงขายาว เสื้อแขนยาว สวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เช่น หน้ากากที่มีไส้กรองอากาศ ถุงมือ หมวก เป็นต้น

2. ไม่ควรรับประทานอาหาร ดื่มน้ำ หรือสูบบุหรี่ในขณะที่ฉีดพ่นหรือในบริเวณที่ทำการฉีดพ่น

3. ขณะฉีดพ่นควรกันบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องให้พ้นจากบริเวณนั้น

4. ไม่ควรฉีดพ่นในขณะที่ลมแรง หรือฝนตก และควรยืนอยู่เหนือลมเสมอ

5. ห้ามใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่มีการรั่วซึมของสาร ในขณะที่ทำการฉีดพ่น

6. ในกรณีที่หัวฉีดเกิดการอุดตัน ห้ามใช้ปากเป่าหัวฉีดพ่นนั้น

การปฏิบัติตนหลังทำการฉีดพ่น ควรปฏิบัติตัว ดังนี้

1. ในกรณีที่เกษตรกรมีการสัมผัสสารเคมีทางผิวหนังให้ทำการล้างชำระด้วยน้ำสะอาดนานๆ อย่างน้อย 15 นาที รับประทานอาหารเปลี่ยนเสื้อผ้าที่สะอาดทันที
2. การซักชุดที่ใส่ฉีดพ่นควรแยกซักจากเสื้อผ้าอื่นๆ และไม่นำชุดสวมใส่สำหรับฉีดพ่นสารเคมี มาใช้สวมใส่ในกรณีอื่นๆ
3. ชำระล้างอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ โดยแยกชำระล้างจากอุปกรณ์เครื่องมือปกติทันที
4. ไม่เข้าไปในบริเวณที่ฉีดพ่นสารเคมีในระยะเวลาที่ไม่ปลอดภัย
5. ไม่เก็บพืชผักมาขาย หรือรับประทานก่อนเวลาที่กำหนดไว้ในฉลาก

เรื่องสำคัญ ๆ...น่ารู้

1. ปริมาณที่ใช้ฉีดพ่นขึ้นอยู่กับชนิดของพืชที่เพาะปลูก ระยะเวลาความถี่ในการฉีดพ่น และชนิดความรุนแรงของสารเคมี ต้องตรวจสอบจากฉลากบรรจุภัณฑ์ หรือสอบถามผู้แทนจำหน่าย และห้ามใช้ในปริมาณมากกว่าที่ระบุไว้
2. ถ้าให้ผู้อื่นยืมชุดอุปกรณ์ที่ใช้ฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชต้องทำการตรวจสอบอุปกรณ์ทุกครั้งก่อนการใช้ ห้ามนำอุปกรณ์ที่มีได้ผ่านการทำความสะอาดมาใช้ ทั้งนี้เพราะเราไม่ทราบว่าสารที่ใช้ฉีดพ่นก่อนหน้านี้คือสารเคมีกำจัดศัตรูพืชชนิดใด มีระดับความร้ายแรงมากน้อยเพียงใด
3. เรื่องสุขวิทยาการดูแลตนเอง เป็นเรื่องที่สำคัญมากโดยเฉพาะในเรื่องการทำงานกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ดังนั้นภายหลังจากการใช้ ต้องทำการชำระล้างร่างกายทันที อย่างน้อยบริเวณใบหน้าและมือ ก่อนการรับประทานอาหาร น้ำดื่ม หรือสูบบุหรี่ เข้าห้องน้ำ และในขณะที่งานห้ามมิให้สัมผัสบริเวณใบหน้า ผิวน้ำ ด้วยมือหรือถุงมืออย่างเด็ดขาด

แว่นตา

หมวก

หน้ากาก

ถุงมือ

เสื้อผ้า

5

อุปกรณ์ป้องกันที่จำเป็นสำหรับป้องกัน อันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

เมื่อเกษตรกรจำเป็นต้องใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ควรสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันทุกครั้งเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ทั้งนี้อุปกรณ์ต่างๆ ต้องอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี และมีขนาดพอดีกับผู้สวมใส่ หลังการใช้อุปกรณ์ต้องล้างหรือทำความสะอาดทุกครั้ง และล้างมือให้สะอาดหลังจากเสร็จงาน

อุปกรณ์ป้องกันที่จำเป็นสำหรับป้องกันอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ได้แก่

1. หมวก

ประโยชน์

ใช้สวมใส่เพื่อป้องกันละอองของสารเคมีปลิวมาถูกผมหรือหนังศีรษะ

คุณสมบัติ

ทำด้วยวัสดุกันเคมีซึม รัศกระชับ ใส่คลุมศีรษะและผมได้หมด

การบำรุงรักษา

ล้างด้วยน้ำสบู่และน้ำแล้วผึ่งให้แห้ง

2. แว่นตา

ประโยชน์

ใช้ป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืชกระเด็นเข้าตา

คุณสมบัติ เป็นแว่นครอบตา ที่ครอบใบหน้าทำด้วยวัสดุกันสารเคมีซึม มีรูระบายความร้อนเพื่อป้องกันแว่นเปียกและมองไม่เห็น มีสายรัดศีรษะ เลนส์ ทนต่อสารเคมีและแรงกระแทก

การบำรุงรักษา ล้างด้วยน้ำสบู่และน้ำแล้วผึ่งให้แห้ง

3. หน้ากาก

ประโยชน์ ใช้ป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเข้าทางการหายใจ

คุณสมบัติ ทำด้วยวัสดุกันซึม เป็นหน้ากากมิดัลบกรองหรือใส่กรอง ที่เหมาะกับชนิดของสารเคมีที่ฉีดพ่น

การบำรุงรักษา ล้างหน้ากากด้วยน้ำสบู่และน้ำแล้วผึ่งให้แห้ง ตัวดัลบกรองต้องเปลี่ยนเมื่อหมดอายุ

4. เสื้อผ้า

ประโยชน์ ใช้ป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืชกระเด็นถูกผิวหนัง

คุณสมบัติ ทำด้วยวัสดุกันซึม เป็นเสื้อแขนยาว กางเกงขายาว

การบำรุงรักษา ซักแล้วตากให้แห้ง เสื้อผ้าสวมใส่ ต้องแยกซักจากเสื้อผ้าปกติ ตากแดดให้แห้ง และเก็บแยกจากเสื้อผ้าปกติ

5. ถุงมือ

ประโยชน์ ใช้ป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืชถูกผิวหนังบริเวณมือ

คุณสมบัติ ทำด้วยยางสังเคราะห์หรือวัสดุที่สามารถกันสารเคมีซึมผ่าน สวมใส่แล้วไม่เกิดการระคายเคือง

การบำรุงรักษา ล้างด้วยน้ำสบู่และน้ำแล้วผึ่งให้แห้ง

6. รองเท้า

ประโยชน์ ใช้ป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืชถูกผิวหนังบริเวณเท้าและขา

คุณสมบัติ รองเท้าบูททำด้วยยางสังเคราะห์หรือวัสดุกันซึมสูงขึ้นมาถึงเข่า

การบำรุงรักษา ล้างด้วยน้ำสบู่และน้ำแล้วผึ่งให้แห้ง

แบบประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีด้วยตัวเอง สำหรับเกษตรกร

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติจริง ตามหัวข้อต่อไปนี้

ข้อ	การปฏิบัติ	ไม่เคยปฏิบัติ / ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ปฏิบัติทุกครั้ง
1.	ท่านอ่านฉลากหรือคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สารเคมีที่ติดบนภาชนะบรรจุหรือไม่		
2.	ท่านปฏิบัติตามฉลากหรือคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สารเคมีที่ติดบนภาชนะบรรจุหรือไม่		
3.	ท่านใส่หน้ากากหรือผ้าปิดจมูกขณะฉีดพ่นหรือไม่		
4.	ท่านสวมถุงมืออย่างต่อเนื่องขณะฉีดพ่นหรือไม่		
5.	ท่านสวมใส่รองเท้าบูตยางขณะฉีดพ่นหรือไม่		
6.	ท่านไม่สูบบุหรี่ในบริเวณที่ฉีดพ่น		
7.	หลังฉีดพ่นสารเคมีท่านล้างมือก่อนกินอาหาร / ดื่มน้ำหรือไม่		
8.	ท่านอาบน้ำทำความสะอาดร่างกายหลังจากฉีดพ่นสารเคมีหรือไม่		
9.	ท่านแยกซักเสื้อผ้าที่เปื้อนสารเคมีออกจากเสื้อผ้าทั่วไปหรือไม่		
10.	ท่านแยกทิ้งภาชนะที่ใส่สารเคมีกำจัดศัตรูพืชออกจากขยะอื่นๆ หรือไม่		

คำอธิบาย

1. ถ้าตอบว่า **ไม่เคยปฏิบัติ/ปฏิบัติเป็นบางครั้ง** ในข้อใด ถือว่า ท่านมีพฤติกรรมการใช้สารเคมีที่ไม่ถูกต้อง ควรปรับเปลี่ยนการปฏิบัติให้ถูกต้อง
2. ถ้าตอบว่า **ปฏิบัติทุกครั้ง** ในข้อใด ถือว่า ท่านมีพฤติกรรมการใช้สารเคมีที่ถูกต้อง

แบบประเมินความเสี่ยงอันตรายจากสภาพและลักษณะงาน

ลักษณะการทำงานของท่านมีความเสี่ยงในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่ โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่อง “มี” ถ้ามีความเสี่ยงในข้อนั้นเป็นประจำหรือมีเป็นบางครั้ง และ “ไม่มี” เมื่อพบว่ามีความเสี่ยงนั้น

รายการ	มี	ไม่มี
1. ทำงานในบริเวณที่มีเสียงดัง เช่น มีเสียงเครื่องจักรดัง		
2. ทำงานกับเครื่องจักรเครื่องยนต์ที่มีความสั่นสะเทือน		
3. ทำงานกลางแดดตลอดทั้งวัน		
4. ทำงานในที่ที่อากาศร้อน อบอ้าว		
5. บริเวณที่ทำงานมีฝุ่น แผลง สัตว์มีพิษ		
6. ทำงานในที่ที่มีน้ำขัง		
7. ใช้เครื่องมือ หรือเสี่ยงต่อการบาดเจ็บ		
8. ปีนป่าย หรือทำงานในที่สูง		
9. ทำงานกับเครื่องใช้หรืออุปกรณ์ไฟฟ้า		
10. เคยมีอุบัติเหตุจากการทำงาน		
11. ยืนทำงานติดต่อกันนานเกินกว่า 1 ชั่วโมง		
12. เดินทำงานติดต่อกันนานเกินกว่า 1 ชั่วโมง		
13. ทำงานที่คุกเข่า หรือนั่งยองๆ ซ้ำๆ		
14. ดัน แบก หรือยกของหนักเป็นประจำ		
15. ก้มหลังหรือก้มศีรษะซ้ำๆ		
16. งานที่ต้องยกแขนอยู่เหนือไหล่เป็นประจำ		
17. มีการเคลื่อนไหวของมือ หรือข้อมือซ้ำๆ เช่น บิด เหยียด		
18. มีอาการเจ็บปวดกล้ามเนื้อหลังจากการทำงาน		
19. ปวดเมื่อยตามร่างกาย เหนื่อยอ่อนแรง		

คำอธิบาย

ถ้าตอบว่า มี ในข้อใด ควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมการทำงานให้ปลอดภัยหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานให้ถูกต้อง ปลอดภัยมากขึ้น

การสำรวจสุขภาพตนเอง

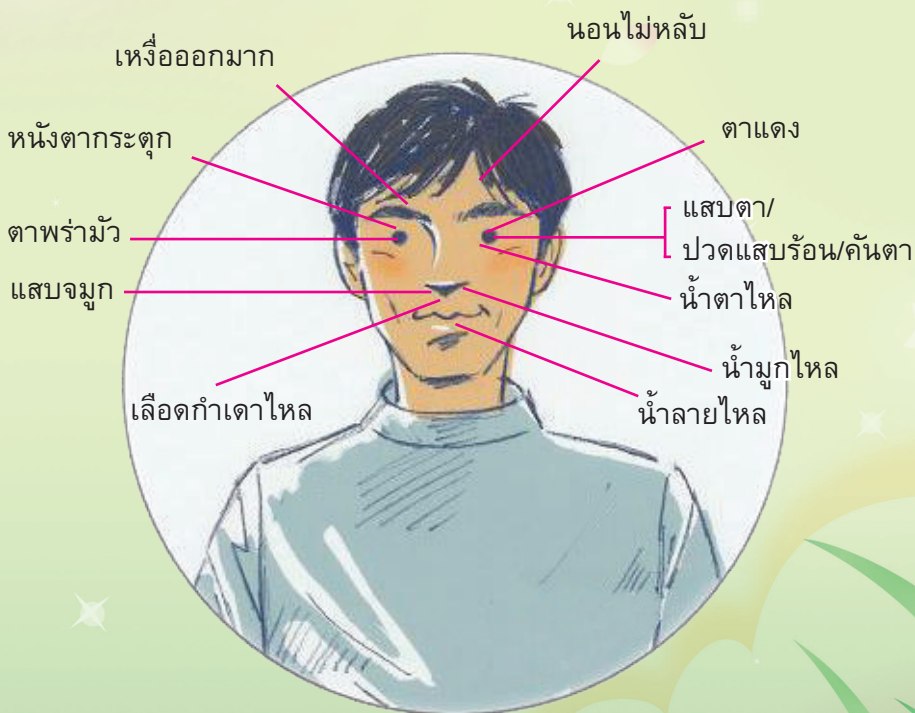
ท่านควรสำรวจสุขภาพตัวเองว่ามีอาการผิดปกติในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่ โปรดกาเครื่องหมาย✓ ลงในช่อง “มี” ถ้ามีอาการผิดปกติในข้อนั้นเป็นประจำหรือมีเป็นบางครั้ง และ “ไม่มี” เมื่อไม่พบอาการ

รายการ	มี	ไม่มี
1. แน่นหน้าอก หายใจไม่อิ่ม		
2. เจ็บหน้าอก		
3. หอบหายใจมีเสียงวี๊ดๆ		
4. เหนื่อยง่ายกว่าปกติ		
5. ไอเรื้อรัง ตั้งแต่ 2 สัปดาห์ขึ้นไป		
6. มีเสมหะปนเลือด		
7. ระบายเคืองตา แสบตา		
8. มองเห็นไม่ชัด		
9. ได้ยินไม่ชัดเจน		
10. ตัวเหลืองตาเหลือง		
11. ปวดศีรษะเป็นประจำ		
12. มีอาการเวียนศีรษะ เป็นลม เมื่อทำงานในที่ที่มีอากาศร้อน		
13. มีอาการไข้สูง ปวดตามกล้ามเนื้อ		
14. มีการไข้สูง กล้ามเนื้อคอ แขน ขา กระตุก		
15. เคยถูกงู สัตว์ แมลงมีพิษกัดต่อย		
16. มีผื่นคันตามผิวหนัง		
17. มีอาการเมื่อยล้า ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ มือ แขน ขา		
18. มีอาการเจ็บปวดกล้ามเนื้อหลังจากการทำงาน		
19. แขนขาอ่อนแรง		
20. บาดเจ็บจากอุบัติเหตุการทำงาน		

อาการผิดปกติที่เกิดขึ้นจากการได้รับ สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

อาการที่เกิดจากการใช้สารเคมีจะเกิดขึ้นหลังการฉีดพ่นทันที หรือ ภายใน 24 ชั่วโมงหลังฉีดพ่น เมื่อหยุดการใช้อาการต่าง ๆ จะหายไป แต่ถ้าใช้ติดต่อกันนาน ๆ จะมีอาการเรื้อรัง เช่น ผื่นคัน กล้ามเนื้ออ่อนแรง

ให้ทำนางวงกลม○ล้อมรอบอาการที่เกิดขึ้นจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในรอบปีที่ผ่านมา

เอกสารอ้างอิง

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม. คู่มือเกษตรกรปลอดโรค
สำหรับเกษตรกรและสมัครสาธาณสุขประจำหมู่บ้าน. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ;2555

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม. สมุดบันทึกสุขภาพ
เกษตรกร (การเพาะปลูกพืช). พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
แห่งประเทศไทย จำกัด;2551

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม. องค์ความรู้เกี่ยวกับ
การตรวจคัดกรองความเสี่ยงจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชโดยกระดาษทดสอบ
โคลีนเอสเตอเรส (Cholinesterase reactive paper) สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
ในหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ ;2558

